

***hernádvécsei és hajnácskői
Vécsey Károly gróf***

Császári és királyi őrnagy - Honvéd vezérőrnagy tábornok

***Rzeczniów, Lengyelország? Pest? 1803. vagy 1807. november 23. – Arad,
1849. október 6.***

Élt: 42 évet

*„Meg kell említenem, hogy Vécsey a magyar katonák –ha e kifejezés e helyen alkalmas –
legszélsőbb baloldalához tartozott. Még becskerek-i táborozásunk idejében(...)lángolóan
szólt Ausztria ellen. Többször mondá: - Nie mehr österreichisch, lieber russich, als
österreichisch, soha többé osztrák, inkább orosz, mint osztrák”
(Vukovics Sebő a bánsági tejhatalmú kormánybiztos.)*

*’Ki e földre leszületik,
boldog létben reménykedik.
Érkezzen Ő bármily korban,*

lelke szárnyal csillagokban.

*Ám van köztünk röghöz kötött,
rossz szokástól megkötözött.
Erőtlenül szárnyaszegett,
zsarnok fajnak alávetett.*

*'Kinek léte a Szabadság,
s iránytűje az Igazság,
a gonosszal nem alkuszik,
harcolva győz, vagy elbukik!*

*Kettős erő munkál bennünk,
felelősség jól döntenünk.
Éljünk méltó emberséggel,
nemzetünkért tisztességgel!*

*Vécsey is eljött közénk,
harci kedve nagy, s eltökélt.
Sorsa főntről rendeltetett,
Isten által elrendezett.*

*

*Szüülőhelye és ideje,
életének a kezdete
még vitatott örök téma.
Írás híján a múlt néma!*

*Az ősei császárhűek,
hisz' ez látszott ésszerűnek.
Célratörőn nagyravágyók,
így lettek ők egykor bárók.*

*Apja Vécsey Ágoston,
jó katona, kissé zordon.
Merev, konzervatív egyén,
folt ne essen rangján, nevén!*

*Magyar-német família,
anyja Colson Amália.
A társalgás nyelve német,
kemény, fegyelmezett élet!*

*Bőséges a gyermekáldás,
tervszerű a sorsformálás.
Minden fiú katona lesz,
s parancsszóra ugrik és tesz.*

*Solton tölti gyermekkorát,
látja a nép állapotát.
Erős rá a német hatás,
mégsem működik öncsalás!*

*Gömör vármegyén Feleden,
sokat játszik önfeledten.
Itt lakik az apja öccse,
az élet szép, napsütötte.*

*Itt a szellem magyar, s nyitott,
pirospozsgás, napbarnított.
Rajzolódik arculata,
valós magyarságtudata.*

*

Felmenői mind katonák,

*s tárolják az anekdoták
a sok jeles történetet,
a harctéri vitéz tettet.*

*Ő is hagyománykövető,
ősök útján nyomkövető.
S Theresianumban diák,
erről szólnak a krónikák.*

*Hadapród a létra fokán,
kezdetkor itt ez a szokás!
Dragonyosezredben szolgál,
s önmagából hibát gyomlál.*

*A huszárezredbe kerül,
s hadnagy rangra érdemesül.
Ez a legkiválóbb egység,
kerülik a balszerencsék.*

*Őrnagy lesz és az is marad!
Katona, de mégis szabad!
Állomása Nagybecskerek,
sorsán sohasem kesereg.*

*A forradalom kezdetén,
a harcoknak legelején,
Délvidéken békességben,
várakoznak készültségben.*

*Kiss Ernő a parancsnoka,
fején virít napkorona.
Tisztelettel felnéz rája,
a bajtársa, jó barátja.*

*Részt vesz szinte minden harcban,
tisztvárosaival összhangban.
Ezredes lesz, s vezérőrnagy,*

néha bírál, vagy jóváhagy.

*Kötelességtudó férfi,
magát minden téren képzi.
A táborban, s csatatéren,
nevéhez nem tapad szégyen.*

*A termete jóvágású,
karakteres arcvonású.
Tekintete jövőt látó,
kiművelt fő, okos báró.*

*Arca csontos és beesett,
fején haja elrendezett.
Orra alatt bajsza lelóg,
melyen néha zöldell spenót.*

*

*December közepe táján,
fokkal ugrik ranglétráján.
Hadosztályparancsnok, s egyben
tábornok e rettenetben.*

*Főhadszíntéren nagy baj van,
hangya csúszkál teavajban!
Pesten van a császár sereg,
kormánynak az óra ketyeg!*

*Minden lépést felgyorsítanak,
s kelet felé megindulnak.
Debrecenbe ér a kormány,
veszélyben van az alkotmány!*

*

*Eszterházy Sándor lázít,
negyven tisztet el is csábít.
S itt hagyják a népet cserben,
négy száz éves jogos perben!*

*Ez a csoport át is szökik,
s osztrák táborba költözik.
Hívogatón leng lobogó.
A fekete-sárga vonzó?*

*Vécsey nem esküszegő,
a hűsége alapvető.
Hivatkozik a királyra,
határozott parancsára.
Piros, fehér, zöld a színe,
magyar lelke és a szíve.
Félte gondol Hazájára,
s büszkén néz a kokárdára.*

*Lenkey is mellette áll,
az ezredes huszár, s jó társ.
Galiciából érkezett,
fáradt teste gémberegett.*

*Az alakulat is marad,
áruló az, 'ki megtagad.
A katonák földhöz hűek,
vagyonatlan egyszerűek.*

*Nekik érték e szent Haza,
s csillaglombos boltozata,
amely táplál, amely élte,
mely fogalom valós képzet.*

*Bácskát, s Bánátot ürítik,
a javakat menekítik.
S mennek Szolnok térségébe,
ütközetek örvényébe.*

*Mennek, vonulnak a haddal,
s küzdenek a fáradtsággal.
A hiányos fegyelemmel,
s fogyatkozó élelemmel.*

*„Sok bakának nincs cipője,
elvásott a lábbeliye!
Hiányos a felszerelés,
s amiből van, az is kevés!*

*Az ügyvivő bürokrata,
a döntéstől szabadulna.
A kérvényünk, ha átveszi,
rögtön más asztalra teszi.*

*A polgári hatóság rossz,
vontatottan finanszíroz!
Késleltet az ügyintéző,
s húzódik a menetidő.”*

*Így háborog Kossuth felé,
s tesz egy javaslatot elé:
„Adjon hatalmat és jogot,
s meghódítom az égboltot.*

*Szükségben a jog módosul,
s a helyzettel azonosul.
Fő a fontossági sorrend,
'ki mást állít, sunyi álszent!”*

Kossuth hajlik okos szóra,

*tudja fontos minden óra.
Vécseyvel megegyezik,
és azonnal intézkedik.*

*A tábornok határozott,
fellépése acélozott.
S megy is minden szépen, csendben,
diktált katonai rendben.*

*

*Pár nap múlva Károly boldog,
oldódnak a görcsös dolgok.
Jelentése lelkesítő:
„Van minden, mi alapvető,*

*valamennyi csapat készen,
begyakorolva harcképes.
Várnak önfeláldozásra,
honvédelmi nagy csatákra.*

*A 6. hadosztály ép!
Nem fújta szét a déli szél.
Valahányan hőssé váltak,
helytállásuk jó példázat.*

*Ők nem felkent népszarolók,
hamis esküs néparulók.
Ők magyarok és vitézek,
a Hazáért tettekre készek!*

*Egész lényük átszellemült,
s nemesedett a jellemük.
Vérszerződők szelleme él,*

Hazánk szabadsága a cél!"

*

*Én is köztük táborozom,
s a jó kedvtől bátorodom.
S mert kopik az emlékezet,
amit hallok jegyzetelem.*

*'Negyvenkilenc, március öt,
az érdek minket összeköt.
Szolnok alatt táborozunk,
'mikor gyors parancsot kapunk.*

*Dembinski a fővezérünk,
ki gyakorlott és felkészült.
Lengyel ember, jó katona,
senkinek sem haragosa.*

*„Az osztrákot ki kell verni,
és a várost visszavenni!”
Szól az altábornagy szava:
„Hosszú harc lesz, kemény csata.”*

*Cibakházánál átkelve,
Tisza folyón áttal menve,
Damjanich már támad nyomban,
s az ellenfél holtan roskad.*

*A rohamot előbb kezdte,
mert az osztrák őr észlelte
a magyar had közeledtét.
Fel lett fedve a jelenlét!*

Vécsey így későn támad,
testben lüktet a véráram.
S hídon száguld már a sereg,
a hídpalló dübög, s remeg!

Jól kezdődik ez a tavasz,
a szolnoki hídfő szabad,
és boldog az egész város,
a test izzadt, s a láb sáros!

Az osztrákok meg fürödnek,
s a Zagyvában elmerülnek.
Oda lettek beszorítva,
s folyó vízzel megitatva.

Üröm akad az örömben,
s ördög választ eszközökben.
Mert Damjanich megneheztelt
Vécseyre, 'kit felheccelt.

Azért lobbant fel a harag,
mert Károly a helyén maradt,
és megkésve cselekedett.
Aztán elsőként jelentett!

Jelentett, mert idősebb volt,
nevén ezért ne legyen folt!
Ám Damjanich sérelmezte,
s a kormánynak szóvá tette.

A kormánynak lépnie kell,
az ellentét nagy veszélyt rejt!
„Két sereget összevonva,
e kényes ügy megoldódna.”

Kossuth ezen elmélkedik:

*„A helyzet csak mérgesedik.
Az egyiknek mennie kell!
Mi legyen a jó vezércsel?”*

*Vécsey lesz visszakozó,
a helyzetet jól megoldó.
Tudja, Damjanich népszerűbb,
vezérhelyre érdekesült.*

*Vécseyt felmagasztalják,
szerénységét jutalmazták.
Arad vármegyébe küldik,
nyakig boldogságban fürdik.*

*Április hónap elején,
az V. hadtest élén
Arad várát ostromolja,
a szervezést jól megoldja.*

*Neki ez egy új feladat,
huszártiszttel a ló szalad.
A várostrom nagy kihívás,
ágyúkkal folyik bajvívás.*

*A helyzetet tisztán látja,
s Maros gátját robbanttatja.
S víz a várat körbefonja,
melyen pattog Nap korongja.*

*Megszűnik az utánpótlás,
s innen kezdve már csak jóslás,
a megadás időpontja.
Lélegzetünk visszafojtva!*

*Váron leng a fehér zászló,
amely megadást ajánló.
Június utolsó napja,
jól bevált a vizes csapda!*

*Az aradi vár már miénk,
a sikerre legyünk büszkék!
Jöhet a tánc, s vigadalom,
szűnik tüskés fáradalom!*

*

*Térjünk az időben vissza,
szelek szárnyán áprilisba!
Történt ott egy másik eset,
amit pennám fájón jegyez.*

*Bem Erdélyben hadakozik,
az osztrákkal vagdalkozik.
S úzi őket egyre délre,
a Bánságnak térségébe.*

*Ott van Vécseynek hada,
hadtestének egy dandárja.
Segítség kell tőlük gyorsan,
s levelet küld nekik nyomban.*

*„Induljanak el Lugosra,
pár órányi jártányira,
s zárják el az osztrák útját,
s a nótáját jól el húzzák!”*

*A parancsa magyartalan.
Kérése halaszthatatlan!
Ezt diktálja a logika,
ám van benne szépséghiba!*

*Villámi Ferenc ezredes
alázatos, engedelmes.
Bem Józseffel együttértő,
és egyúttal szabálysértő.*

*Károly, Ferencet leváltja,
a mérgének nagy a lángja!
Bem Józsefet hibáztatja,
s ezzel Apót felbosszantja.*

*Bem Vécseyt árulózza,
és gyávának titulálja.
Majd sajtón át közzéteszi,
s a helyzetet így mérgezi.*

*Addig megy a vagdalkozás,
értelmetlen szitkozódás,
amíg Kossuth megsokallja,
s a helyzetet orvosolja.*

*Kezdődik a meghallgatás
az alapos vizsgálódás.
A valóság felfedése,
a tényeknek összegzése.*

*Mindkettőnek igaza van,
ám egyiké kissé sorvad.
Bem apóé nem volt jogos,
Kossuth most dönt, szílat bogoz.*

*Vécseyt sokan bírálják,
s vezetését kritizálják.
Főként a főtiszt karban,
állnak vele sokan harcban.*

*Ám szereti legénysége,
hisz' világít szerénysége.
Gondoskodó szeretete,*

s példaadó önfegyelme.

A tisztjei is szeretik,
hűségükkel megbecsülik.
Egytől egyig mellé állnak,
együtt sütkéreznek, s áznak.

*Vécseyt ma kitüntetik,
igazságát elismerik.
Katonai Érdemrenddel,
szolgál vigaszt ez a rendszer.*

*

*Aradról ment Temesvárra,
rá várt a vár zárolása.
S védők kiéheztetése,
számtalan trükk cselvetése.*

*Bravúros volt haditette,
Temes várát körbevette.
Visszaverte a kitörést,
kerülte az egyezkedést.*

*

*Kilenc nap telt augusztusból,
s ébredünk a kábulatból.
Nyakunkon van már az osztrák,
rossz dolog a megszállottság!*

*Ez a helyzet betyár meleg!
Csatára kész már a sereg.
Henryk Dembinski a „karnagy”,
irányító altábornagy.*

*Bem Józsefet kinevezi,
főparancsnok helyre teszi.
Ő vezeti ezt a csatát,
melynek vége most még talány!*

*Magyar, lengyel, s bátor olasz
gyalogsági had és lovas.
Ötvenötezer katona,
s száz száz darab az ágyúja.*

*Perczel, Kmetty és Dessewffy
a fővezért erősíti.
S Vécsey Károly a várnál,
seregével körbe járkal.*

*Az ellenség túlerőben,
most van a Nap feljövőben.
Ám ez a nap nekik kedvez,
erejük, mint a gőzhenger.*

*Haynau a fővezérük,
támadásra már felkészült.
Segít néki Schlik tábornok,
és Liechtenstein altábornagy.*

*S ott van Panyutyin az orosz,
magyar éltet velük orosz.
S elveszítjük ezt a csatát,
Isten véled rokon, s barát!*

*E vereség végső, s döntő,
keserves volt, és öldöklő.*

*Tízezer halott, sebesült,
aki tud, fut, s elmenekül.*

*Bem távozik fel a hegyre,
s Vécsey folyón átkelve
halad Borosjenő felé,
cár atyuska hada elé.*

*Ám ő és kis lovas hada,
belovagol Nagyváradra.
S Paszkevicsnél jelentkezik,
bátran beszél, s viselkedik.*

*

*Az orosz őt is kiadja,
és átkísérik Aradra.
Szomorú a magyar sorsa,
életfából marad torzsa.*

*Utoléri a balvégzet,
készen van már az ítélet.
'Kik hatalmat bitorolják,
a bűneit rangsorolják.*

*Vécsey meg védekezik,
egész másként vélekedik.
Lelkiismerete tiszta,
érvei a vádat zúzza.*

*„Az a szilárd véleményem,
ha az igazságot nézem,
hogy nem volt felkelő sereg,
a magyar honvéd hadsereg.*

*Esküt én az alkotmányra,
őfelsége parancsára,
a császár nevében tettem,
s úgy érzem, hogy nem vétettem.*

*Közben a helyzet változott,
s rendelettel szabályozott.
Egy tiszt parancsot teljesít,
s eredménnyel hitelesít.”*

*Az apja bűnözőnek tartja,
ahogy levelében írja.
Sürgeti a bíróságot,
fosszák meg a méltóságtól!*

*Károly császári kamarás,
ahol nagy a szókavarás.
Csalódottak személyében,
nem osztoznak reményében.*

*Hadbíróság ítélkezik,
s rögtön cellájába viszik.
Az ítélet kíméletlen,
kötél általi halálnem!*

*Cellájában sokat olvas,
ismeretre most is szomjas.
Schweidelnek is ő ad könyvet,
gondolattal törnek csöndet.*

*Felesége látogatja,
s csókjaival vigasztalja.
S búcsúlevelet ír neki,
bízván, átadja valaki.*

*Hatodikán reggel hatkor,
társat gyilkolnak tucatszor.
Ő is elhal tizenkétszer,*

kegyetlen e szükség kényszer.

*Damjanichnak kezét csókol,
megbocsájtást felé pótol.
Utolsónak következik,
s a halállal ölelkezik.*

*